

trgovčevega denarja porabil. Jel sem se trgovca ogibati, ker me je vselej prašal, kako je in kaj, jaz pa sem imel za-nj vedno isti odgovor, da dozdej še ni prišlo nič izdatnega na dan.

K temu je prišla še druga sitnost. Dasiravno je bila preiskava strogo tajna, se je med tem vendar zvedelo, da je Riparjev blagajnik zginil in okradel svojega gospoda za velik znesek. Nasledek tega pa je bil ta, da so trgovske hiše, s katerimi je bil Ripar v kupčijski zvezi, druga za drugo jele pritiskati na-nj in priganjati ga k sklepu računa in poravnanju dolgov. To je sicer še vedno premožnega moža spravilo v precejšnje zadrege, in nekega dne, ko mu zopet nisem mogel dati tolažljivega odgovora, mi reče: „Jaz sem že obupal. Spitler je šel čez morje, kamor vi ne morete za njim. Zato pustimo vso to reč. Tudi sem — tega ne bom tajil — zdaj v denarnih zadregah, zato bi vas prosil za oni denar, kar ga je še ostalo.“

In res še tisti dan pride po denar, katerega mi je za pospeševanje preiskave izročil. Jaz mu dam vse, kar je še ostalo — nekaj čez 7000 gld. — in on odide s precej nezadovoljnim obrazom. To me je tem bolj pèklo, ker mi je vest rekla, da nisem zamudil ničesar, kar je bilo v moji moči, da bi dobil hudodelnika v pest. Zlasti me je sklelo to, kar mi je drugi dan eden mojih skrivnih agentov povedal. Trгоvec Ripar je namreč v družbi prijateljev svojih rekel: „Sodnija in pa nič. Čez tri tedne v kljub obilnih stroškov iz mojega žepa ne vem drugega, ko to, kar sem prvi dan vedel, namreč: da sem okraden po svojem bivšem blagajniku. Če se kdo, ki je bil okraden, zanaša na to, da mu bo policija zvedela za tatú, potem se sme zanesti, da svojega vkradenega blaga ne bo več videl. To je stara skušnja.“

Te besede so me zelo spekle; a po nekotikem premišljevanji sem moral sam pripoznati, da Ripar je imel kolikor toliko vzroka tako govoriti; le da bi bil krivdo zvrnil na neugodne okoliščine — ker je goljufigo še le čez teden dni naznanil — ne pa sodnijo. Če človek ob toliko denarja pride, potem mu britkost ne pripusti premišljevat in zbirati besedi, katere v nevolji z ust spusti.

Premislivši to se nekoliko pomirim in vzamem v roko zvezek pisem, da bi jih pregledal, kar vstopi mladi sodnijski praktikant Dolar. Ta mladeneč — to naj povem, predno nadaljujem povest — sin revnih kmetiških starišev, je z velikim trudom dovršil svoje študije, naredil izvrstne preskušnje in potem vstopil za praktikanta k sodniji. Bil je priden in bistroumen mladeneč, a pri svojih viših nikakor priljubljen, ker ni veroval na birokratično nezmotljivost in se je celo zvedelo, da je zapisan v več takih društev, katere so njegovi predstojniki pisano gledali. Zato je imel pri sodniji slabe ure, mnogo dela, malo plače in mnogo praktikantov, ki so za njim prišli k sodniji, ga je že bilo preskočilo. Meni se je ta revež smilil, ker sem se večkrat prepričal o njegovi pridnosti in zmožnosti; če bi bilo v moji moči, davno bi bil že dobil stalno službo. Zato sem mu pri neki priložnosti, ko je bil zopet mlajši od njega in nesposobnejši pred njim na stalno službo poslan, rekel, da vem, da se mu krivica godi; toda pameten človek se včasih potuhne, kakor hraber pa previden vojak, če vidi, da bi bil pogum brezumen in pogubljen. „Potuhnite se zato tudi vi — mu rečem — da kaj postanete.“

Dolar je tem mojim besedam prikimal pripoznavši, da so mu dobrovoljne.

Ta mladeneč, katerega sem jaz res občudoval in miloval, stopi, kakor rečeno, v mojo sobo. To sicer ni bilo samo na sebi nič nenavadnega, ker je imel večkrat pri meni kaj opraviti; al danes je bil njegov

obraz tako resen, da ga vprašam, kaj da ga pripelje k meni.

„Važen posel me je pripeljal k vam — mi odgovori s počasnim glasom; jako važen posel zá-me, pa tudi za vas, gospod sodnik.“

„Zá-me? kako da zá-me?“

„Zato, ker imate ravno v rokah preiskavo zoper Spitlarja.“

„Kako? Ste li vi prišli na kak sled?“

„Predno na to odgovorim — zavrne mladeneč — dovolite, da vam svoj namen malo natančneje razložim.“
(Dalje prihodnjič.)

Književstvo slovansko.

Najnovejše knjige jugoslovanske akademije znanosti i umjetnosti.

Knjige, ki jih je neumorno delavna jugoslovanska akademija večidel koncem preteklega leta na svetlo dala, so:

1) *Rad jugo-slavj. akad. Knjiga 41.*, ki obsega „Prilog za poviest glasbe južno-slovenske“, kulturno-historijska studija od Fr. S. Kuhača, — „Prirodoslovne teorije i Darwinizam“ od Lj. Vukotinovića, — „Uzrok munjotvornoj sili“ od M. Sekulića, — „Priporod biskupije zagrebačke u XIII. veku“ od Ivan Tkalčića, — „O parasitskih sibilantih iza gutturalah u slavenščini“ od Lavoslava Geitlera, — „Dr. Janko Šafařík“ od Stojana Novakovića, — „Svečana sjednica jug. slav. akad. znanosti i umjetnosti“.

2. *Stari pisci hrvatski.* Knjiga 9., obsegajoča: Djela Iva Frana Gundulića.

3. *Fauna kornjašah trojedne kraljevine* od dr. Jos. Kras. Schlossera Klekovskoga.

4. *Monumenta spectantia historiam slavorum meridionalium.* Commissiones et relationes Venetae.

5. *Starine.* Knjiga 9.

6. *Ljetopis jug. slav. akad.* Prva svezka.

Politične stvari.

Dr. Vošnjak in Dežman v državnem zboru.

Po stenografičnem zapisniku.

V seji državnega zbora 8. dne t. m. sta trčila o razmerah po Slovenskem, posebno na Kranjskem, dva nasprotna elementa skup: dr. Vošnjak in Dežman. Bilo je to pri razgovoru o državnem proračunu za l. 1878. Naj tu podamo svojim bralcem iz stenografičnega zapisnika znamenitnejše reči iz govorov obeh, kolikor nam pripušča ozki prostor.

Dr. Vošnjak v začetku govora omeni, da je 5 let že, kar se v neposredno veljenem državnem zboru slišijo pritožbe o slabem denarnem gospodarstvu, ki po sedanji vladni sistemi vsakako mora prebivalstvo in po njem državo tirati do propada. Proračun za l. 1878. ima isto bolezen, kakor njegovi predniki: 23 milijonov gold. primanjkljeja, ki bo pa še veliko večí. Treba je tedaj pogledati po vzrokih tega, in odpraviti jih. Može na krmilu v Avstriji so z malo izjemami zgolj strančarji. Notranja ali vnanja politika je zdaj magjarska, zdaj nemška, kakor da bi bili interesi Avstrijski isti z Magjarskimi ali Nemškimi. — Potem povdarja dr. Vošnjak „zvijačni volilni red“ Schmerlingov, nesrečni dualizem, „pritiskanje Slovanov ob steno“ ter pravi: ker se 16 milijonov Avstrijskih Slovanov ni dalo kar z eno potezo spraviti iz sveta, morala se je stvariti čisto nova, dvocepna oblika, to je,